

Årsmelding Faggruppen for kjemiens historie 2022

v/ Faggruppens leder, Annette Lykknes

Faggruppen arbeider for å øke kjennskapet til kjemiens historie i Norge og er et bindeledd til tilsvarende grupper i andre land. Antall medlemmer av faggruppen er 77 pr. 31.12.22, 10 opp fra i fjor.

Styret i faggruppen har i 2022 bestått av: Annette Lykknes (leder), Jonas Persson (nestleder), Leiv Sydnes og Hartmut Kutzke (styremedlemmer).

I løpet av 2022 har det blitt avholdt tre styremøter på Zoom, ett Zoom-møte med Blaafarveværket samt en ekskursjon til samme sted for Faggruppens styremedlemmer (mer om dette lenger ned).

Åpne faggruppeaktiviteter

Årsmøtet for 2021 ble avholdt 25. januar 2022 i Oslo. I tillegg til årsmøtesaker og nytt fra faggruppen og EuChemS, ble det arrangert seminar med temaet «Kjemi og kulturarv». Stipendiat ved Kulturhistorisk museum (KHM), UiO, Astrid Tvedte Kristoffersen var hovedgjest med foredraget «Heavy metal og sølvtoner i middelalderens Oslo». Hartmut Kutzke foredro om Kulturhistorisk museums laboratorium SciCult. Til slutt fikk årsmøtedeltakerne omvisning i utstillingen «Fabelaktige dyr – fra jernalder til vikingtid» på museet.

1. september ble det arrangert medlemsmøte i samarbeid med Bergen avdeling av NKS. Første del av arrangementet var en omvisning på Universitetsmuseet i Bergen v/ Senioringeniør Marie-Louise Lorentzen som er sikringsansvarlig for samlinger på museet, kl. 13. 18 medlemmer deltok. Kl. 17 ble det invitert til foredrag i Realfagbygget. 26 personer hørte Einar Sletten foredra om kvikksølvets historie. Møtet ble avsluttet med pizza.

Årsmøtet for 2022 ble arrangert 18. januar ved Munchmuseet i Oslo. Innholdet i møte vil bli rapportert i årsmeldingen for 2023.

Søknad om europeisk landemerke-pris til Blaafarveværket

I tillegg til møtene har den viktigste saken vi har jobbet med i 2022 vært forberedelse av søknad om Historical Landmark Award fra EuChemS (European Chemical Society). EuChemS' program for kjemihistoriske landemerker har som mål å utpeke steder i Europa som har vært viktige for det europeiske eller regionale kjemisamfunnet og/eller har inspirert til en europeisk eller regional tilhørighet. Vi valgte oss Blaafarveværket fordi det har vært en betydningsfull kjemiindustriarbeidsplass i Norge med en sentral betydning for Europa. Blaafarveværket var nemlig et av de viktigste eksportørene av koboltblåfarge på midten av 1800-tallet. Fargen var etterspurt til bruk i glasur, farging av porselen og glass samt i kunstmaling, og ble sendt til kunder i Sverige, Danmark, Tyskland, Belgia, Nederland, Storbritannia og Kina.

Etter et innledende møte med ledelse og formidlingsansvarlig ved Blaafarveværket i april, ble styret invitert til en dag på Blaafarveværket i august. 11. august besøkte tre styremedlemmer verket, og fikk omvisning på det omfattende anlegget med sine 60 bygninger spredt over et areal på 8000 m². Besøket i Gammelgruva var et høydepunkt på turen. Dette ga oss verdifull informasjon og inspirasjon til å arbeide videre med søknaden til EuChemS, som hadde frist 19. desember. Dersom Blaafarveværket skulle få pris, vil det bli arrangert avduking med faglig program i løpet av sommersesongen.

Økonomi

Faggruppen har 64 148 kroner på konto. Styret har brukt 22 388 kroner i løpet av året, i hovedsak til reiser til møter for styremedlemmene.